



SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezes Rady Ministrów

RM 10-159-02

Druk nr 802

Warszawa, 7 sierpnia 2002 r.

Pan

Marek Borowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium wraz z projektem podstawowego aktu wykonawczego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Obrony Narodowej.

wz.

Wiceprezes Rady Ministrów

(-) Marek Pol

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium.

Art. 1.

W ustawie z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (Dz. U. Nr 93, poz. 1063) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zgodę na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwaną dalej „zgodą”, wydają:

- 1) Minister Obrony Narodowej albo upoważniony przez tego ministra Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego lub dowódca rodzaju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku wojsk Państw-Stron Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r., wojsk pozostających pod dowództwem organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego albo wojsk uczestniczących w szkoleniu w ramach Partnerstwa dla Pokoju, jeżeli okres ich pobytu nie przekracza trzech miesięcy,
- 2) Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii zainteresowanych ministrów – w przypadku wojsk obcych albo wojsk pozostających pod dowództwem organów organizacji międzynarodowych innych niż wymienione w pkt 1, pod warunkiem, że okres ich pobytu nie przekracza trzech miesięcy, liczebność – tysiąca osób, a pobyt ma na celu udział w szkoleniu wojskowym, o ile właściwe organy tych państw albo organizacji międzynarodowych uznają zasady pobytu ich wojsk wynikające z ustawy oraz złożą zobowiązanie, że ich wojska będą przestrzegały prawa polskiego,

3) Rada Ministrów na czas określony:

- a) w przypadku wojsk, o których mowa w pkt 1, jeżeli okres ich pobytu przekracza trzy miesiące albo jeżeli jej przedmiotem jest przedłużenie ich pobytu,
- b) w przypadku wojsk obcych albo wojsk pozostających pod dowództwem organów organizacji międzynarodowych innych niż wymienione w pkt 1, w innych przypadkach niż te, o których mowa w pkt 2, lub w przypadku przedłużenia ich pobytu, o ile właściwe organy tych państw albo organizacji międzynarodowych uznają zasady pobytu ich wojsk wynikające z ustawy oraz złożą zobowiązanie, że ich wojska będą przestrzegały prawa polskiego.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zgoda może być wyrażona również w porozumieniu zawartym z właściwymi organami państwa wysyłającego albo z organem organizacji międzynarodowej, pod którego dowództwem wojska te pozostają.”;

2) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zgodę na przemieszczenie się wojsk obcych przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje Minister Obrony Narodowej albo upoważniony przez tego ministra Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego lub dowódca rodzaju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe uprawnienia Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie udzielania zgody na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na ich przemieszczanie się przez terytorium. Rozporządzenie powinno w szczególności określać przypadki, w których te organy mogą wydać zgodę, liczebność wojsk obcych, którym zgoda może być wydana, a także czas na jaki ta zgoda może być wydana.”;

4) w art. 11:

a) w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) komisja rozpatruje roszczenie, biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, w oparciu o dokumentację zgromadzoną w sprawie, a w szczególności dokumenty własne, dokumenty zgromadzone przez właściwe orany Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a także właściwe organy wojskowe strony wysyłającej oraz przygotowuje protokół, w którym, w porozumieniu z osobą poszkodowaną, określa wysokość odszkodowania; na podstawie tego protokołu Minister Obrony Narodowej podejmuje decyzję o wypłaceniu odszkodowania,”;

b) w ust. 4 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) organy obowiązane do sporządzania, gromadzenia i przekazywania komisji dokumentów w sprawie szkód oraz wysokość wynagrodzenia osób wykonujących czynności z tym związane,”;

5) w art. 13:

a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) mogą używać broni i środków przymusu bezpośredniego przewidzianych w odpowiednich przepisach prawa polskiego oraz w przypadkach i w trybie określonych w tych przepisach, z zastrzeżeniem ust. 3,”

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Użycie broni i środków przymusu bezpośredniego przez żołnierzy wojsk obcych podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić:

- 1) na terenie obozów, obiektów lub innych nieruchomości, w których wojska obce są zakwaterowane,
- 2) w czasie ich przemieszczania się w związku z wykonywaniem zadań związanych z realizacją celów określonych w zgodzie,
- 3) w czasie ćwiczeń wojsk obcych
 - w przypadkach i trybie określonych w przepisach strony wysyłającej, o ile nie naruszają one przepisów prawa polskiego.”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium ma na celu wprowadzenie przepisów, które uproszczą – w ściśle określonych przypadkach – wymogi proceduralne związane z przyjęciem wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przemieszczaniem się, użyciem broni i odszkodowaniami z tytułu szkód wyrządzonych przez te wojska.

W art. 1 pkt 1 lit. a) projektu proponuje się nadanie brzmienia ust. 1 w art. 3 ustawy z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (Dz. U. Nr 93, poz. 1063), zgodnie z którym nie tylko Minister Obrony Narodowej, ale także inne, wskazane w art. 134 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, organy wojskowe (Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego oraz dowódcy Sił Zbrojnych RP) będą mogły wydawać zgodę na pobyt wojsk Państw – Stron Traktatu Północnoatlantyckiego, wojsk pozostających pod dowództwem organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz wojsk uczestniczących w szkoleniu w ramach Partnerstwa dla Pokoju, jeżeli okres ich pobytu nie przekracza trzech miesięcy. Rozszerzenie tych uprawnień na Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego oraz dowódców rodzajów Sił Zbrojnych RP ma dotyczyć sytuacji związanych z pobylem (przemieszczaniem się) wojsk obcych w nielicznym składzie, na krótki okres czasu oraz w nagłych sytuacjach. Pozwoli to skrócić i uprościć proces decyzyjny związany z przyjmowaniem tych wojsk, co – biorąc pod uwagę sytuację geopolityczną powstałą po dniu 11 września 2001 r. – wydaje się konieczne. Szczegółowe uprawnienia wskazanych wyżej organów wojskowych (w zakresie udzielania zgody na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na ich przemieszczanie się przez to terytorium) określi Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia. W myśl art. 1 pkt 1 lit. b) projektu proponuje się zmianę ust. 3 w art. 3 ustawy z dnia 23 września 1999 r. Zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu porozumienie w sprawie pobytu wojsk obcych przestanie być jedynym aktem, na podstawie którego wojska obce będą mogły przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stąd też zmiana sformułowania „zgoda wyrażana jest” na fakultatywne „zgoda może być wyrażona również”. Taki sposób regulacji przedmiotowego zagadnienia spowoduje

uelastycznienie procedury przyjmowania wojsk obcych, ponieważ pozwoli na wyrażanie zgody na ich pobyt w formie porozumienia z właściwymi organami państwa wysyłającego lub – w sytuacjach wymagających szybkiego działania – w jednostronnym akcie właściwego polskiego organu, wskazanego w art. 3 ust. 1 zmienianej ustawy (na przykład Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego).

Konsekwencją nadania nowego brzmienia ust. 1 w art. 3 ustawy z dnia 23 września 1999 r. jest zawarta w art. 1 pkt 2 projektu propozycja zmiany ust. 2 w art. 4 nowelizowanej ustawy, zgodnie z którą pozwolenie na przemieszczanie się wojsk obcych przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie mógł wydać Minister Obrony Narodowej lub upoważnieni przez niego Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego oraz dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych RP.

Zmiany wskazane w art. 1 pkt 4 projektu mają na celu usprawnienie działania komisji powoływanej przez Ministra Obrony Narodowej do rozpatrywania roszczeń z tytułu szkód wyrządzonych przez wojska obce, w szczególności przez umożliwienie wykorzystywania w pracach tej komisji materiałów wytworzonych przez właściwe, w przypadkach konkretnych szkód, organy wojskowe.

Pkt 5 w art. 1 projektu zmierza do sprecyzowania zasad użycia broni przez wojska obce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz umożliwienia im skutecznej ochrony obozów, obiektów lub innych nieruchomości, w których wojska te są zakwaterowane oraz w czasie ich przemieszczania się w związku z wykonywaniem zadań określonych w zgodzie wskazanej w art. 3 ust. 1 nowelizowanej ustawy. Zmiana ta, w świetle wzrostu zagrożenia atakami terrorystycznymi, wydaje się zasadna.

Przechodząc do oceny skutków regulacji, należy wskazać, że wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje dodatkowych wydatków w budżecie państwa i nie wywoła również skutków społecznych i ekonomicznych, w szczególności mających wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie projektowanej ustawy wywoła skutki prawne, wpłynie bowiem na uproszczenie stosowanych procedur, a także na wewnętrzną spójność systemu prawa.



**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/2426 /2002/DPE-ot

Warszawa, 1. 08. 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania przez to terytorium, z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-159-02) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jerzy Szmajdziński
Minister Obrony Narodowej

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 2002 r.

**w sprawie uprawnień Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił
Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w udzielaniu zgody na
pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
oraz na ich przemieszczanie się przez to terytorium.**

Na podstawie art. 4a ustawy z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (Dz. U. Nr 93, poz. 1063 i z 2002 r. Nr , poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa szczegółowe uprawnienia Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie udzielania zgody na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na ich przemieszczanie się przez to terytorium.

§ 2.

Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego może wydawać zgodę na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojskom Państw – Stron Traktatu Północnoatlantyckiego w sytuacjach kryzysowych, a w szczególności:

- 1) klęski żywiołowej;
- 2) awarii;
- 3) katastrofy lądowej, morskiej lub lotniczej;
- 4) konieczność podjęcia działań antyterrorystycznych;
- 5) konieczność udzielenia pomocy humanitarnej.

§ 3.

Zgoda na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojsk Państw – Stron Traktatu Północnoatlantyckiego w sytuacjach, o których mowa w § 2, może być wydana przez dowódcę rodzaju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach bezpośredniego dowodzenia (kierowania) operacją lub w przypadkach zaistnienia zdarzeń będących w ich kompetencyjnym zakresie działania.

§ 4.

Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego może wydać zgodę na przemieszczanie się przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) pojedynczych pojazdów, wagonów kolejowych lub pociągów, należących do wojsk obcych lub przewożących ładunki tych wojsk;

- 2) kolumn wojsk obcych, w których skład wchodzi nie więcej niż 20 pojazdów;
- 3) w przypadkach wskazanych w § 2.

§ 5.

Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej mogą wydać zgodę na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na ich przemieszczanie się przez to terytorium w stosunku do wojsk obcych, których liczebność nie przekracza tysiąca osób i może dotyczyć miejsca stacjonowania będącego własnością Skarbu Państwa, użytkowanego przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 6.

Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej mogą wydać zgodę na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na ich przemieszczanie się przez to terytorium na czas nie przekraczający trzech miesięcy.

§ 7.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

UZASADNIENIE

Problematyka związana z pobytem wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadami ich przemieszczania się przez to terytorium jest uregulowana w następujących aktach prawnych:

1. Umowa między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych (Dz. U. z 2002 r., Nr 21, poz. 257)- potocznie znaną jako NATO SOFA;
2. Umowa między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego, a innymi państwami uczestniczącymi w Partnerstwie dla Pokoju, dotycząca statusu ich sił zbrojnych, oraz jej Protokół dodatkowy (Dz. U. z 1998 r., Nr 97, poz. 605) – potocznie zwaną SOFA PdP;
3. Ustawa o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (Dz. U. z 1999r., Nr 93, poz. 1063).

SOFA NATO oraz PdP zostały ratyfikowane przez Sejm RP w trybie art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i stanowią one zgodnie art. 87 Konstytucji źródło powszechnie obowiązującego w Polsce prawa. W związku z tym faktem, z mocy art. 1 ust. 2, przepisów ustawy o pobycie wojsk obcych nie stosuje się, jeżeli status wojsk obcych został określony w umowach międzynarodowych ratyfikowanych w trybie art. 89. ust. 1 Konstytucji.

W rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium, rozporządzenie nie może dotyczyć spraw uregulowanych przez SOFA NATO i PdP, ponieważ zgodnie zapisami w ich preambułach, sprawy nie uregulowane w powyższych umowach pozostaną przedmiotem odrębnych uregulowań pomiędzy zainteresowanymi stronami. Oznacza to konieczność wynegocjowania i podpisania dodatkowych porozumień, a nie rozstrzygnięcie kwestii spornych w trybie wydania jednostronnego aktu prawnego (rozporządzenia).

Zgodnie z art. 1 pkt 1 lit. a) projektowanej zmiany ustawy o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium Minister Obrony Narodowej miałby prawo wydać zgodę na pobyt poniższych kategorii wojsk obcych:

1. wojsk Państw – Stron Traktatu Północnoatlantyckiego;
2. wojsk pozostających pod dowództwem organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego – status już określony w NATO SOFA;
3. wojsk uczestniczących w szkoleniu w ramach Partnerstwa dla Pokoju – status już określony w SOFA PdP;
4. wojsk obcych, których kategoria nie mieści się w żadnej z powyższych, a którego cel pobytu wynika z udziału w szkoleniu wojskowym.

Okres pobytu wojsk nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, a w przypadku kategorii 4, dodatkowo liczebność nie może przekroczyć 1000 osób.

Nowe rozporządzenie dotyczące uprawnień Szefa Sztabu Generalnego WP i dowódców

rodzajów Sił Zbrojnych RP będzie uwzględniało trzy pierwsze kategorie wojsk, ale w praktyce dotyczyć będzie jedynie wojsk Państw – Stron Traktatu Północnoatlantyckiego. W przypadku kategorii czwartej wydanie zgody zostało pozostawione do decyzji Ministra Obrony Narodowej.

Opracowanie przedmiotowego projektu rozporządzenia ma na celu określenie szczegółowych uprawnień Szefa Sztabu Generalnego WP i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych RP w sytuacjach związanych z pobytem (przemieszczaniem się) wojsk obcych w nielicznym składzie, na krótki okres oraz w nagłych sytuacjach (np. sytuacje kryzysowe, takie jak pomoc humanitarna, awarie, klęski żywiołowe itp. nieprzewidywalne zdarzenia).

Konieczność tych regulacji wynika m. in. z uwzględnienia sytuacji geopolitycznej powstałej po 11 września 2001 r.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

8-06-iw

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 14 sierpnia 2002 r.

Cena 0,57 zł + 22% VAT

